

ПОЕЗІЯ

Марса Шевченка

1847_{г.}

Думы мои думы мои
Вы мои едины,
Некадайте ногъ ^{вы} мене
При лжи водни.
Примитайте сизокрими
Мои голубята,
Иза за Динира шугокого
Устень погульте
За Кургизами убогими.
Вонсвше убогн
Уме голн... Та на волн
Ше молчи Богу.
Примитайте гн мои муди,
Тихими речами
Привитио васъ въ дитокъ
И дитлачу за вами.

2

КНЯЖНА.

поэма.

Зоре мой вечный в
Звѣзды надъ горою
Поговорили ты и съ мною
въ неволи и тобою.
Роскати ихъ за горою
Сонечко сидаетъ,
Якъ у Дмитрия Веселого
Воду позываетъ.
Якъ широка сокорина
Виты распустилися...
А надъ самою водою
Вѣрба пожималась,
Аль поводи позислала
Землии виты,
А навѣстаетъ войдагоу
неприцѣни дити.
Якъ у поли намоили
Вокружакъ ногу.
А сѣнъ въ лиси та настриси
недолы вичуе.
Якъ сѣнъ трава придоили
въ ноги расудитася...
А про людей... та не дай имъ.
Якъ добрый знаю
Добре знаю. Зоре мой!
Мій другъи единый!
Богъ узнае що дичуе
въ насъ нахрѣпни.

А в змело, и расскажу
Тобі; і спати не ляжу.
А ти завтра ти ж не по
Богови расскажишь.

Село! и сердце одного.
Село на нашій украини
Манаге писанка село.
Земныйтв гесет поро село.
Цвитуть сады, фаліт хиты,
А на горі стоїть палатя
Манаге диво. А кругомъ
Широколытїа тополи,
А тамъ и миса, и мисъ и поле
И сини горы за Днугромъ.
Самъ Богъ витасъ надъ село.

Село! село! Весели хиты!
Весели здамка палатя
Бодай въ тернолыт поро село!
Шобъ моды і смуду не найшли
Шобъ и не знали дейшукиты.
Въ тому господнему силі
На нашій сивній украини.
Незнаю де вони взытє,
Крїстуда князь. Була и княвєтє,
Ще молада собі була,
Милы сати. Була сагити,
Високи на горі палатя,
И мала и у дру стїавоко,
Земныйтв по горі судоко,
И верба и тополи
И витрїкки наполи

И доловитъ сѣбѣ собу само
по надѣ водою прыгнетъ къ мѣбѣ.

Кавказъ тамъ всею было.

Будало мѣтомъ и зимомъ
Музыка тамъ, вѣсно рикого
Боготей неслѣдствъ налива...

А кавказъ сѣбѣ сѣбѣ полагаетъ
Тѣ сама неслѣдствъ налива
Тѣ же и покрихуе вѣдатель!

Будало кавказъ, гудитъ вѣдатель;
И покоритъ вѣбѣ неполагаетъ...

А за вѣтръ зѣбу отива,
И зѣбу вѣбѣ, изно вѣ гудитъ;
И такъ задѣлываи Дѣлъ мѣнѣе,
Музыка цѣбѣ души и гудитъ мѣнѣе.

Судовики блѣднѣе вѣбѣ боги...

Нѣбѣ мѣнѣе зѣбу сѣбѣ крѣпко вѣбѣ.

- и патриотъ! и спитъ убогѣе!

Мѣнѣе славнѣе кавказъ! Вѣдатель! Вѣдатель!

А патриотъ убогѣе спитъ...
Дочку и тѣмъ мѣнѣе оди мѣнѣе
у музика... и Богъ не знае,
А мѣнѣе и знае тѣмъ мѣнѣе вѣбѣ.

Кавказъ вѣбѣ за мѣнѣе сѣбѣ вѣбѣ.

И вѣбѣ сѣбѣ мѣнѣе вѣбѣ.

Убогѣе спитъ. А мѣнѣе родитъ!

Самъ вѣбѣ мѣнѣе и повѣнѣе мѣнѣе,
И вѣбѣ мѣнѣе и мѣнѣе мѣнѣе вѣбѣ,

Кавказъ вѣбѣ вѣбѣ мѣнѣе вѣбѣ.

Такъ и, за кавказъ, сѣбѣ и кавказъ!

Отъ и мѣнѣе вѣбѣ ^{мѣнѣе} кавказъ мѣнѣе!

Вѣбѣ мѣнѣе сѣбѣ мѣнѣе вѣбѣ мѣнѣе.

Вѣбѣ мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе,
Мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе

И мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе.

А мѣнѣе такъ вѣбѣ мѣнѣе мѣнѣе мѣнѣе!

~~Ура~~
 Свое дитя, и да въ дозвѣтъ
 Господь ей радости на дити.
 Узрѣвъ нѣко похвало вѣтъ
 Свое едине дитя,
 и першій крикъ нѣко похвалы...
 Оди дитя! Дитя! Дитя!
 Велика бѣга благо дѣтъ!

Слѣди висоцѣ, пропала
 Соице про шло.
 и кнѣзюи те дитиною
 Не тѣло стала.
 Ниба на вѣтъ наводилася
 Трелася, величавъ...
 и кнѣзюи свой мамелькѣй
 Соротакки шила.
 и мамельки ружаватѣ
 Шовкомъ вышвилы,
 и купала, и коммала,
 Сама нѣко дубила.
 То кнѣзюи тѣлко в ширѣтъ
 Привѣтъ дитя ружу.
 а со дубѣтъ тѣ дозвѣдалъ
 не вѣдѣтъ кнѣзюи.

А потѣмъ оха. Вѣдѣва
 мене мѣи полъ, а бѣ филиатъ!
 За що нѣ воно тѣбѣ зѣдае?

Затѣ хѣба що привела?
 А мѣи свое дитиною
 Сама дозвѣдала.
 А тѣлого свое кнѣзюи
 и недоушала.
 Мѣи вѣбучко усидорку
 Кошмала дитина.
 и со вѣратѣ уже стало,
 и вѣмѣ кнѣзюи
 тѣлко мамѣ вѣмовѣтъ
 а тѣто не вѣмѣ...
 и кнѣзюи со хѣ вѣ курчѣтъ хамѣ
 въ полѣи купили.
 За ба вѣмѣ, розновѣмѣ,

И Богу молитися
 И азбуку похуншати хань
 Заподились вчитти.
 И що божиї денб купали,
 Рако спати клала,
 И тьянокки на нем
 Впитати надавала.
 И ево нисельку надє ншо
 Витала не стала.
 Надивлялась, млобувалась
 Князьство своео...
 И менше иї еднали
 И ридила зє него
 И плакала; до вш кош
 Уше ростли тала
 И, мшешко своего князв
 тьвеного здала —
 у мудри. Тей захрилась.
 Заплукани ош.
 а дитнани ншбь сшць,
 мовє виновитв оше.
 неплать мемо, керостли тшай
 Мои до вш кош
 Пощуць... Ушо денб божиї
 радости при мо шьтв
 Своиї матери шасльвиї
 Догка уродливи.
 Мо вє тополь ауростие
 Свлятєви надиво.
 Вуростие... Та не до вш
 Будє веселити
 Свою матерь. Бо вє Карис
 Князю на свити...
 а завшо? Пудно мшдєтє,
 Бо мшде незнаютв
 Тому добре умрує
 Влє ошвиє?
 Замедужила князв,
 И князв соси мшувє.
 За бабати змишурка мш
 Поселатє мштнувє.

Мамамы... Выходились.
Липилы, липилы...
Покы ии Бугталантну
Въ Труну половами.

Местомо насет кнвизми.
И зусла змову загуми.
А сирота ии въ сели,
ии единый дитими!
Мотв одуриваловь одъ змбам,
Не на годование и бое
Ворочетку до змову пометв.
Стекло в Судне на спару.
Лопуцки иетв, (таволки гатитв,
Въ камышанъ зъ дитвми у Вру.
Умыишь сурденько! Бо мати
Она дивизи, ии непукае
Меже дитвми дити свое.
И думает тебе нестало...
Умыишь сурце шодъ тизнила
тебе единому вою...
И господадъ дивисловывали
за долго добруи твое.
Умилась, а добрии шодъ
Прибрали, въ Киевъ одвзми
У иициитутв. А тамъ шо буде
Податишь? Зусла загуми
Зувс кнвиз, Сувитв шети,
Ревутв палиты на помети,
А голодъ стоене на сели.

Истогне вни стогне новии украинки.
Кара весподсва. Мыслемли шнутв
Голоднии шодъ. а скирты шитв.
А нанъ ии полову шидатв продаитв.
Та голоду нади, та бога дивиготв
Шодъ ии шар водогокв хмбелъ не розивъ.
Той дидъ ии въ паризи ии шому крии
Нашъ шритв шиторитниша себе покаже вв.
А бога кувле. Боге шудовъ диво
Шодъ шити ии бачитв ии не покажитв?
А до вие аитв нешто долго терпимы вии...

Милості мата, моде тують
 Мотує слово в Укрини,
 Мотує в кнѣзюму селі.
 Схирты вше кнѣзи погнали,
 а вше байдуже, не чувє
 та тнда за грѣшми вшлудє.
 Немає смѣдка, . . . хмѣдїи мє,
 Радїотє моде, боє прѣхїтє.
 Аше оє изє Кїєва прївогїтє
 кнѣзюму. Моє сонєгоо зїи мє
 надє обїхрєдєнїи сєлєтє.

Сортко брѣвє Кєрѣкє,
 Валѣтє мотї.

Тїлѣко смутїи нє вєлє . . .

Тогодє суму ватї?

Абє моє вше тєкогє

Воно і урєдїлєб?

Абє моє молодє

єи нєпомєбїлє

Кого нєбудє? Ни нїкого.

Вєлє чувєлє,

Моє лєсѣкє в кѣлєткє

нє свѣтїє вшлєдєлє

зє тєго Кїєвє. Аше покї

нє бєрїчїлє сєлє

зїнєвєкєнї. вє тєго рєчє

стєлє нє вєсєлє.

Моє сїзє в рѣчє бѣлєкє
 сєлє облєстїлє.

У вєлє бѣлє, вєлє сєлєлє,

вєлє нє вєсєлєлє.

Тамє сєлєлє прївѣстїлє

тамє нєгѣдѣлє . . .

Уо дєлє бѣлє і облєдїлє

сєлє. Помєгєлє

Усїкому, а сирѣтї

Дѣлє вє покї

прїмѣдїлє. Унємєтєлє

сєлє свѣтїлє

Изданы. И все село
 За ней молится...
 А тинькасом жиди в сем
 Вь ершии по вьвилл.
 Радие князь, да гуродуе
 Се по ловой охоты,
 И молотыт вь лапке
 Людей недо битиать.
 Эмолотили навроку ить
 За одну содину,
 И се князю про вьвилл...
 Князе и не по рину се
 На мого риге захликае
 Та не та чукае
 А ить у чаи... бо вь покове
 Догна сполвае.

Тартидере, галае, гинь у гин,
 Срамотни стивы. А ить лкциит
 Шиногий регота. Завивае
 Ребе хазвиль. — Будемь нитъ
 А ить поки наша донь спитъ.

А донь вь заморти си дитъ
 Вь своему сумному покои,
 И дненица ить надъ горою
 Терновьей мисль а ить горитъ
 Вь заморы тихо вь ступае,
 И ильды горы озмивитъ.
 Дубы зг дненица мовъ дненица
 У поле тихо одмо жатъ.
 И нудаса нудса, мовса
 Вь пиде стрияи вь поле вьлитъ ае,
 А ильды крвкано ть чуду ть.
 Дивитъ се о си молодии
 Якъ зори бо ити ветна ть,
 Якъ сго дитъ мисль вь гервоние...
 Дивитъ се поки вась ерие
 А зори спати не даго ть.

Головою мою дою
 на руку сжимилась,
 до тьмы ночи нависла
 на зори дивилась,
 княжна моя. Дивилась...
 Ма и тлакасти стали.
 Може серце вже мало
 тако прощитало?
 Ма байдуше. Попликала
 трошки, усмихнулася
 поплотилась ма и стит ввела
 и тило заснула.

Ва сию все покотоме лежало
 пашка и гости, дежо ввело
 тамт посталось. Салт певнво
 остяточно катло дотвалъ,
 Ма и тчу дотвалъ. Встасе рипиде,
 иде вь покои... Ркверный саде!
 Куда ты лудеши? Ркаменты в!
 Несамилну вь, внож вьймал,
 прпиймал, и даери одмжалъ
 и луде до дожки. Прокималъ,
 прохмалъ сь мсталь! Скопиль
 убит гадюку, покусил!
 Убит и Бог не покарис!
 Яхь таль Сенцо колмел
 Ушла Сатвха Кардинали,
 и саво ора незльжилел.
 Ни не прохмилел, ститъ,
 а Бог все Саттв та мовитъ
 Грпосам вьлжиль потурис.
 негутъ ничего. Сель мимал.
 а потимъ крижъ, а потимъ свитъ,
 и тмалъ поучил ир нелитъ -
 поучил совы. Потимъ знову
 негутъ ничего. и вь той сь
 Ркити и клути зайнвмел
 и зори джидлы. Кохь бы слово
 Кохь бы де голоел обазвалел.

Паны во сьго неворушились,
А моде Сяланы медивились
Сякэ дымь до неба пидиймавл.

Прокинуль врица гостя
А шь бакитъ изо мило,
Покинуль свого князля
Тя мо бо ты тияго.
~~Тякэ~~ и мы його покнели,
Тякэ и Божь покнели.
Тябе тилко не покнели
Лиха водити —
Княжко мой Суталани,
Зни виче кий звител.
Ты ще судечи покутовител
Тризи насиль свити
Тризи Сатъковви. О доле!
Лукава в доле!
Покнел и хотъ настарител
Хотъ напутише пола
Набулдычи. Не покнели
поведеша до криво
До еи мой домо вини
Сама и поховеша.

Ръ сели неба чилы и нечили
Де вона подила в.
Думали на пошарину
Небога згорела.

Стоит село. Невесело
 Нагорн палаты
 Погортели. Князь миріе
 Междущае встаетъ,
 А иждвстѣ непа кому,
 Микто и несаелѣне
 До гримного болѣцого
 Въ буданки погани.
 Люде троам огувлѣ,
 Господа блещаютъ
 Щодѣ княжна доиза верацувѣ.
 А ии немае
 И небуде воне святой...
 Дежѣ вона подиласѣ?
 У Києви пресвятому
 Въ кернѣци пострѣласѣ.

Родиласѣ на свѣтъ житѣ, любитѣ,
 Сѣитѣ господни красого
 Рѣитѣ на дѣ гримными свѣтого
 И всѣкому добро тѣворитѣ
 А стѣило сѣ освѣкъ. У кернѣцѣ
 занѣна стѣило сѣ добро...

Блуждали по чукрийни,
 Трѣбѣ сѣ въ ко сѣ и въ кицирѣ,
 и въ монастырѣ отой дивой
 Шо запискали на боло тѣ
 У лозѣ сѣ мотѣнѣ стѣитѣ.

(пр.)

Отправить меня и рассказали
 Стари перныци новину,
 Що въ монастырв до нас зайшли
 Князюна вкасл изъ за Дмитрия
 Козяторикъ. Отпочивали,
 Та и Богу душу отдали...
 Во нас була ще молодого;
 И препорожили собого
 На сонци душе. Затилась,
 Та и задумали. Лежала
 Недово щос, ведмици сестри
 И все до кривити рассказали...
 Мени и Ксении сестри.
 И вмерли въ неск. И де ходила
 Въ який то привидный мостай.
 А въ неск сурдешки опочила.
 Оце ии свѣта мотла...
 Ще не поставили креста.

1858.
 • Февраль. 24.

ВІДЬМА.

поэма.

Молитва, знову уповаю,
 И знову сльозы вилываю,
 И думу твоякую мого
 Нимь мѣ стикимь передаю.
 Озовитесь же заплачете
 Нимь зомного,
 Надъ неправдою людского
 Надъ долею злого.
 Озовитесь! А зовати
 Може озовеца
 безталанна невестуца
 И намъ устаница.
 Поеднае зъ недолего
 И зъ мѣдвѣи, и скиме
 Спаси насъ. Помолитца
 И тѣмъ спати лжи.
 И примиреному приквѣца
 И моде добри, и любви,
 И все добро. И вѣтане враци
 Реалви, и забуде зное
 Свою недолю. И въ неволи
 Познае рай, познае волю
 Познае ~~Божию любовь.~~
 И вселворѣцуи любовь.

22
Коло осемнёго Миколы,
Обидрани троай неволы,
Бендеревкима шльжолы и пачи
Ишли цигане. а ідуачи
Звикайме волыме спивали.
Ишли, ишли, а потимь сталы.
Шатро край шльжу роспелы
Огонь пималый развалы
И кругомъ його пошдалы.
Кто за шашлыкыма, а кто и тагы,
Ватэ вивъ волынай лка козыкъ
Колыццо бувъ. Ридьтв кунько тв,
А за шатромъ въ стѣну спивае
Нынае пбны а приданюжъ
До дому ідуачи молодцѣ.

Ой чловій кити
Полвсаль шатъ,
Молодіи приешлосъ
Що мати сказнае
Свекоръ ошенивсѣ
Батько утопивсѣ
И... Гу...

Цигане служивтв сѣмъцѣ.
» И де ти моде тучтѣ возмучѣ?

Оце мабутъ изъ за Днистра,
 Ботучѣ все стѣнѣ... Маря! Маря!
 Цыгани крикнули спохватѣ.
 А передними опинилѣ
 Те що спивало. Жалѣ и страхѣ!
 Въ свитѣни литсиіи Дроздалѣ
 Схасѣ модина. На ногатѣ
 И перучкахѣ повиступила
 Одѣ ступони кровѣ, аги стѣру погѣ стала.
 И довги коси въ рѣтѣхъ сажѣ

Ополѣ вилѣсѣ въ ковту нажѣ.
 Постовѣла, а потѣмѣ сила
 Ковѣ огню, и ружки цыла
 На самѣмѣ полумѣ. — му такѣ!
 Оженивѣсѣ неборакѣ. —

Самѣ собі вона цѣстѣла,
 И тѣмѣнѣ страшно успижаѣсѣ.
 Що шѣ се такѣ? Се не мера.
 Мой се мати и сестра.

Мой се видѣма шѣбѣ вызнаѣ.

Цыганѣ.

А видѣмѣ ты молодѣцѣ?

Видѣма.

Хто ѣ? (спиваѣ)

Скѣ була ѣ молодѣцѣ
 Цылувалѣ мѣтѣ въ лицѣ
 А скѣ стала старѣ баба,
 Цылувалѣ шѣ була ѣ граба.
 Цыганѣ.

Спивугѣ много сказаѣтѣ.
 Схѣбѣ собі такѣ достѣтѣ
 Та шѣ и зѣ медѣведемѣ...

Видѣма.

Спиваѣю.

Ситѣ сѣжу, чѣтѣ цѣлаѣю
 Все спиваѣю, все спиваѣю,
 Чѣмѣ забудѣи говоритѣтѣ...
 А перше добре говориѣла.

Цыганѣ.

Дѣмѣ ты були шѣ заблудѣли?

Видьма.

Кто в? Кати? / шенце./

Цыгане.

Она бая золноу паря нежитъ.
Овань погасъ а мичуъ сходитъ
Во вду пасыъ вавхулакъ... /устимы ашъ/
И въ приданкыъ была, аниласъ,
И молода непудаласъ...
А ве то прокивати пани
За двратами такъс д'ротъ...
Иже треба другу одружитъ.
Иду, безъ мене незумиготъ
И въ домовину положитъ...

Цыгане.

Мейда невого судь тыгъ пани
У насъ с'йбоду дабры дитъ.

Видьма.

А дити ествъ убавъ?

Цыгане.

Немае.

Видьма.

Когога годуете ествъ?
Кого ви спати кладете?
Кого колыщете ва ноги?
Алагоги и в'яташи
Закого молителъ? Охъ дити!
И все дити? и все дити!
Незнаю де одъ иль подитъ ествъ.
Де не пиду и вонн за много,
Вонн за зидатъ мене колыселъ...

Цыгане.

Немае невого не шуриелъ
У насъ дитей нема и заводу.

Видьма.

Хогъ за гори та въ воду.

И видьма т'в'лико заридила.
Цыгане мовки дивубалиелъ
Поки посмуати де хто впадъ.
Вонажъ нестала ни шуриласъ

Сидела ноги устроила
Во сарайи попиле. Виты павъ
Щербатый пилецъ зѣ дамогиле,
И на шатро мовъ позирале
Али похи хлари заступиле.

Тома неспилъ багатому
Своему гладкому?
Тома неспилъ чубогому
Сиротѣ старому?
Одна думи въсьи пово
Достроитѣ палати.
Другий думи въсьи пово
На подзвине прибати.
Одна стирый однопиле
Во пшени домовиле.
Другий стирый и такъ соби
Де небудѣ пидѣ тилемиле.
И обидва споливаготѣ,
И видки не моготѣ.
Чубого негдаду ютѣ,
А того цѣ и моготѣ.

(19)

Коло осни старый цыганъ
Зѣ малюкого кунисе.
Позирис на привлуду
И на подзвине не дѣбисе.

Цыганъ.

Кому не лажисе не сполнаше?
Виротилъ сходитѣ подивисе.

Видѣла.

Дивиласѣ вѣ вѣе тѣи дивисе.

Цыганъ.

Мы рано ружило, покинемъ
Сѣкѣ негроспиле.

Видѣла.

И вѣе николи негроспилеб.

Отже днесудь изашу
у Сурбани...

/спавас тило/

Тайо тайо, тёмный шю
Микелкйй Дунаю,
От угаи погульш
На Дунаи е купашив.
Ва земному Савовити
Трохи одногачу...
Та може ще хоще Калику
Приведу Дитину...

Дарма себи собі ходило,
Та вимла латиря проклинатъ.
А она та бачила на могили
Очила луна кошивъ?
Иди до мене. Кучо кучо...
Нейде прокляте бича!
А то дала се тоста пипицъ
За моста митои Кривыци...

/принци вус/

Отонитъ кутъ на покути,
А въ запячку Дити.
Наплодила на водили
Та нема до Дити.
Цити потопити?
Цити подушити?
Та шидови на кровѣ продаитъ
А ерощи пропити.

Шо добре наши завдаитъ?
Судай лише Биззельско, отутъ.
Отото й то! а ти незнаеш...
Шо в в Волоцзини була.
Ст раскину тоста Сикъ негидого.
Близнитъ в Бендеринъ привила.
У Силви викалъ побивала, Комисии
У Дунаевн Купала
Ва Туреклини стовила
Та додому однесла —

Азия у Киева. Ма вше дома
 Бега кадила Бега кропила
 За три шага обрестила,
 А три шага пропила
~~Ма~~ Утмалася, утмалася!
 И доси пьвона...
 И вше никоме не проспавсь
 Бо 2 вше и боги не боавсь
 И не соромавсь людей.
 Кому вь мери оттая дити
 Найти де судьб! Ма незнаши
 Чи е вь турецких войни?

Цыгань.

Була колты теперь нема.
 Умерь найстарший старшина.
 Видьвима.

А я думала що и доси...
 Азия уже немае.
 Служий мнѣ вь скляну тѣби
 Кого вь шукаю.
 И шукаю Наталючку,
 Ма сима пьвона.
 Дочку свою Наталючку
 Ма шукаю тана
 Того Урода, що знаши?...
 Стривай нагадали,
 Дѣв була вь молодого
 И шидки не тала,
 Посидочку повошила
 Кевичали вь пшавсь.
 А внай мене и на сачи вь
 Уроде!.. Я незнала и не слыла
 Шо вь була вьретакою,
 А то вь утопила вь
 Було вь мезице. От вь на сачи вь
 Тый бере вь покои
 И стриги не кича не плоту вь,
 И вь поход вь юбого
 Бере мене. У Бендери
 Прышли вь мн. ставли

За москальма на квартирвоа,
 А москальма за Дунаевъ
 Турки воговалъ.
 Туть да въ божь мени связывати
 Якъ разъ противъ Стеаса.
 А вимъ мене и покину въ
 Не вестунивъ и въ катю
 На дитей своихъ неслыну въ
 Луциперъ проклятий!
 Ни мовъ соби за москальма
 А въ за свай стирю кама
 Повертала въ украину
 Степалаи Терналаи
 Острижма, та и бай дуаи
 У селахъ питала
 Шляхъ у кива. И що з мене
 Люде насмѣхали..
 Трохи була не втѣпилъ
 Та малъ було кинутъ
 Близнятокъ. То сѣкъ то такъ
 На свого краину
 Придыбала. Одпочила,
 Вечера виддаласъ,
 Та и у село. Катило сѣкъ
 Щобъ люде не зналъ.
 Отъ и кридусъ поидти ниво
 Да своаи хити.
 Въ хити тѣмко, нема дома
 Абъ вши мѣ спати
 Мий батяко одинокий.
 Я люде ступило
 Въ кошу въ хитю. А тѣ що сѣ стоаи
 То мий ~~те~~ мий у муркѣ,
 То мий батяко. И никошу
 Ни прихристити
 Ни рухъ скласти. О прокляти
 Лукави дити
 Що вы дѣте не вѣсти!..
 Я пурелъ кахалъ,
 Хата пуреткого смеридилъ,

Передь вря ходила,
Та воду носила,
Коровий сума брела
Дочку отдавала
Сына оженила...
И... Су...

Цыганя.

Нескільки соти виле побудили.
Видьма.

Худа й скелло навислий?
Цыганя.

Ща добре добре, що далия сула
Роскадуя далеше.
Видьма.

Що дасти?

Наввиритя завтра мамалыги?
И кукурुзи пшениу.

Нагадала! Нагадала!
За дочкою мить спати...
Завдава сына у лакеи...
Тро мидого за дити
Выгань виле... Нагадала.
И собака драмилла
Но пиде викнами и старуцями.
И байстрилте носиле
За тлелима. Щоб привгалтеб...
Ами и сине пшенице.
И до того кинула се
Забудути мило.
Привитаве мене Луци перя,
Благодиве дитюкя,
Та и забраве мить у покои...
растуть мои квиты!
Та и выросли. Сына йвана
отдава зкийсь пани
У лакеи. А Наталю...
Та твоя цыганя
Вен послула?

Цыгань. Ви послушн.
Видь ма.

Бо шобѣ непогуми
Мого слова. Стришишн суде.
И ты старий дружи
Звѣкась вкѣ вимовли...
Та тоби байду же?
Наталовку! Дитѣ свое!
И роде нехоти вий!...
Занамистивъ... а до того
Носише вѣ Києвѣ
Мене бачишь молитишн.
И дурна и подила
И молла сѣ... Ни цыгане,
И марне молла сѣ.
Чи вѣ все естѣ божѣ вкѣи не будѣ?
Вѣ кай його немає...
Маны вкрили та в шкатули
У себе и коваго тѣ.

Варіант

Вертаюсь изъ Києва,
Замкнутти након.
Винь узлѣвѣ ии се со бого
~~В Наталого~~ Та и пондише зѣ него
В Наталого... Та цуеши ты?
И остривѣ проклятивѣи
Дитѣ свое. Полетила
И його шукати
Вѣ волоцину. Та и шукано.
Рового литав
Надѣ байраками. Та дитюкѣ
Дитюкѣ хѣ шукано
Наталовку!.. ни, ни, ни, ни!
И шукано нама
Розирву!... Возмнитѣ до себе
И мене цыгане,
И медведѣ водитѣ вину
А вкѣ нады катѣ
То и спущу його ни його
И не ступи отойди проклятивѣи!...

Ни медушы. Сама його
 заоразу... чи чужа?
 Обручав нас мое серце,
 Се и до си дубою.
 А сына вати озмерила.
 А дочка и така буде.
 Назвисте поимдѣти в нас
 Мохи ~~свѣтлы~~^{наидуть} моде
 Несаново. Чи тѣ дари?
 Тамъ така и пороши
 Мій свѣт и вѣтъ... Чѣмъ колодно!
 позвать мене грошей,
 Намиста доброго хуни
 Та и тебе повинаю,
 А сама иду до дому...
 Дубиц, мѣша, мѣша
 Несе у Квида мѣшкѣ вѣтъ
 Недоносекъ утонни дѣл
 Або перѣ одиме.
 Чи и найду маносѣ дитокѣ
 Чи така изаину? —

Та и замовкла, моє закучила.
 Чилине вѣтавила,
 Роздирала шестро своє
 Як дорогу рували
 Та и рували. Нишли вѣтенила
 И вѣта недого
 Безталанта, вѣтали мовѣки
 И мѣбито богу
 Нишкони соби по толмилѣ,
 Та и пошкандибали
 За чилинами. И тѣмъ
 Нишкони вѣтала.

— Каму вѣ моде зо судѣ буде
А суду не буде.

Бо вѣ мене судили
 Насили вѣтти моде.

Иза за Дмитра пишли цигане
И на Волинь и на Украйну.

За селом село минали
За городы ходили,
И маром за собою
Прислуду водили.
И співала, и танцювала,
Не пила и не їла...
Нинче смерть ся цыганам
Поселась ходила.
Потимъ разомъ ехли менули,
Стала істи и пити,
И лобатисъ за щастрами
И богу молитисъ.
Щоб такъ їй поробила
Стара маріула.
Сіклисъ злиблявля напувала,
То воно и митюсб.
Потимъ істала вшити
И ликару вати,
Сікли траву що одг того,
И де их мужати.
Сікв шити ікв варити...
Веселу, всему вчила
Маріула. а та вчиласъ
Та богу молитисъ.
Минуло лито, уне и друже
И третє настало
Уне прийшла в Украйну.
Жаль їй того сь стало.

Поклонилась Маргули
 За науку во ноги,
 Но прощилась с цыганками,
 Помолвила Богу;
 Так и пишла собі небогам
 На свою Крипну.
 Вернуєб Каше логг повелну,
 На дожку на сына.
 Недовелосв. Пань вернуєб
 Пожинуєб Наталю
 За Москвитини. А ты и
 За Днестромъ шукала.
 Сина ивана молодого
 Отдали вь солдатки,
 За те що ты ненавила
 Пани вь шатоватки.
 До кого ты прешлиши
 Милого немас...
 До людей шилыс небого
 Люде привитають.

Пань вернуєбсь затидумавь
 Стогне пропадає.
 А вона избрала зилбля
 Так пишла вь палатки
 Акаитв його, помагати
 А не проклити.
 Не помогла болвицому
 Бо недомустиль.
 А вхь умертв то за його
 Богу помолвилась.
 И пишла собі свь того,
 Дивити наугали
 Щоб вь панам не копались
 Людей не цурались.
 — А то Боге вай покарає,
 А ще врише люде
 Люде горди неправедни
 Своимь судомь судятв. —

Отакъ вона научила,
 Боящихся личила.
 А згубошма остаткомъ
 Кривотоу далаась,
 Люде добри и разумни
 Добре ти знали.
 А все тахи ~~дмадурного~~ покриткою
 И видилоу звали.

1858.
 Марта 6.

ЛІСЯ.

27

Защо мене вже росла в.
Люде не люблять?
Защо мене вже виросла
Молоду в дім?
Защо вони тепер мене
В палатках виставлять.
Царівного називають
Огай неспускають
З мого цвиту? Дивуюсь,
Незнають де діти.
Скажи мені мій братику
Королівий цвиту! —
— Я не знаю твій сестро. —
Цвиту Королівий
Самий свого головоньку
Червоно-рожеву,
До білого пониклого
Личенька ліси.
Мизлякала ліси
розо-слезого.
Затлякала и сказала

— Бреште мій ся тоболо
ми давно вже кахася
А я їй неказала
Якь була в людиною
Якь в мордувалася. —

Із мого

Мой мати того вона
Вона ве шурилась,
І на мене на дитинчу
Дивилась, дивилась
І плакала. І незнаю
Мій бреште єдиний!
Хто їй льно за поді в се?
І була дитина,
І гралась забавлялась,
А вона ве ввела,
Та намого злого пана
Клила проклинала.
Та й умерла. А мене пань
Взяв до судова тї.
І варила, викохалась
Убили мє паматїа.
І незнала що байтїрї в
Що його дитина.
Пань похав в дєб далеко,
А мене покинув в.
І прокляв його люде,
Будинокє стїлїа...
А мене незнаю дїщо
Убитї, невбилї
Тїаєско мой доври Коє.
Острила, накрїлї
Острилаєну ганаркою.
Та ще и рєсїталї,
Інди наветї нехисїтї
На мене пловалї.
Отїакє то мї брештїку
Було лїєнї вє свїтї.

Молодого короткого
 Недале дойти
 Молоде виху. В умерли
 Зимой под тинномъ,
 А весною процвила в
 Цвитомъ пудолъни
 Цвитомъ биламъ, в смилъ Силвентъ!
 Тонъ сай звеслила.
 Зимой молоде. Боже мій!
 Въ кату непустили.
 А весною мови надиво
 на мене двилъвев.
 А двилати захвипелав
 и почала цвиты
 Лилею снгоцвитомъ,
 и в процвитати
 Стала в гай и в теплицу
 и в силной палаткы.
 Скажи мени мій братику
 Королевній цвите.
 Чому мене боги поставивъ
 цвитомъ насиль свити?
 Чоде людей в веслила
 Твая самовъ тво вилы
 мене и матире?.. Милосердний
 Святый Боже милый! —
 И затлакала Лилевъ,
 А цвитъ Королевній
 Свилывъ свого головохвату
 Червоно-розову
 Нависе потыкисе
 Лилевко Лилевъ.

Б. Мелита

Русалка

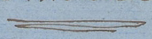
РУСАЛКА

Породила мене мати
 Въ високихъ палатахъ.
 Тамъ понесла середночи
 у Дмитрия скупайты.
 Купилъ она розмовила
 зотного малого.
 - Мыви, мыви мой Дону
 Дмитроми за водомъ.
 Та ви пави русалкою
 завтра середночи,
 а в выиду гульты звичи
 а ты и залоскошишь.
 Залоскоши мое сердце
 некий неспієць
 надомного молодого,
 некий пве увєць
 не моими кровє-слиозами
 синего водого
 Дмитрового. Мехай собі
 гульє зє дочкого.
 Гилвима мой единив
 фрими! мои фрими!
 Купи тайтє русалокѣху... -
 та и заболєли.

Та и побігла. А в собі
 йшла за собою
 Поки сестри розостригли
 Невзяли в собою.
 Уони в тиндент вкє рости в
 За сестрами пугало
 Оливного. Та з будинку
 Батька виглядало.
 А може вже поєдналась
 Ся мамою у палаті? —
 Може знову грокошче
 Мої зрешна мати? —
 Та и замовкла русалочка,
 В Днипро принула
 Мова плитою, а лозина
 тихо похитнулася.

Вийшла мати погуляти,
 Не спити в пам'яті.
 Пана вна нема донна
 Нєхитно розмовляти.
 А вкє прїйшла до беріги
 То и дочку згадала.
 И згадала вкє купила
 И вкє приновивла.
 Та и байду жє. Нишла собі
 У палаті спити.
 Та недїйшла, довелося
 В Днипри ночувати.
 И не спала в дусниці
 Днипро в дивляти
 Мє донси, чашили,
 И ~~заповивали~~ ^{та и ну 32 кє} зрїтись
 радисилька що тїмилы,
 Зрамы, локотилы,
 Поки в вершун незанемлы...
 Та и зареготилысь.
 Одни тільки русильки
 Не зареготилысь.

б.
 Мурта.

Кажа

ХВІТНИ ТІБІ ПА

Чи то нате Божа воля?
 Чи такай їй доля?
 Росла вє наймажє вєрстала
 вє сиротю похоралася,
 Небораха вєх голубє дє нею
 вє беза таланного своєго
 Овє зирюньки дозирюньки
 видятв собі чє видюньки,
 Сидятв собі розмовляютьв
 трапачетю дошудаютьв
 дошудальє... вє Тигирину
 Новій славній украини,
 Варєви велики дзвони
 Шодє сидлять хлопци коми
 Шодє мєли-шодли вєстрилявє
 Та збиралєв на вєселєв
 на вєселє погуляньєв
 на кровєвє зилицьєвє.

Уредилєньку та рачєнько
 Сурми труби вєграєвєли.

Въ походѣ у дорогу славни компанійци
 До сандъ сонька пушальи.
 Выпробавалиа вдова свого сына
 Ты единуа дитину.
 Выпробавала естра своего брита.
 А еспрому еспротина
 Выпробавала; конѣ напувала.
 До зирници иже критици,
 Выноселиа збруго шаблю золотую
 и пушницю — екивницю.
 Выпробавала три полѣ три мили,
 Прощалася придоляни.
 Зарувала шитю шовками есетнику
 Шобѣ згадувала напушани.

Ой аистино есетнико!
 Мерехана шита.
 Шилко и слави козацъ кон
 Сиделко вкрити.

Везулася, музикась,
 Ни шьая дитий двалася.
 Квѣталась пушбарадѣсь
 Шодѣтъ болий ^{спорувались} ~~вѣталась~~
 А ве недилебкю ходила
 Выглядати на мочилу.

Мина мито, мина и друсѣ,
 А матрети ~~сати~~ лымутѣ
 Преславниа компанійци
 Въ свою украину.
 Мадѣ вѣско, иде и друсѣ,
 А затрети ма стѣха
 Не дивися вуталанна
 Везутѣ то вѣ лѣво.
 Везутѣ трѣну малевану,
 Китѣйкою критю.
 А занево а старшикою
 Иде во горниі святѣ.

Рама полковника Котляревскій
 Хараκτήричка и Рачи.
 Занима ідутъ есцуми.
 Та плачутъ ідути.
 Несутъ тани есцуми
 Козацьку здруго
 Литви панцирѣ погубантн
 Шаблю золоту.
 Три рушмыци-сахивмыци
 и три самопалы...
 А на дѣно... Козацька в
 Кривъ нозасносала.
 Ведутъ коня вороного
 розбити конята...
 А на йому сиделеско
 Дустиною вкритѣ. /

Високии Новгород

1858.

Мирна 8.

ИРЖАВЕЦЬ.

Маробили колысб Шведы
 Велькою славы,
 Утикалаы зь мазеного
 рѣ Бендери зь Полтавы.
 А зацими и Гордієнко...
 Нападила маты
 Якъ тшєныгєнєкху погнати
 Полтаву достати.
 Ои пошальдѣ ихѣи булы
 Одностайне стали,
 Та є Хвастовєнникъ полковникѣмъ
 Тєтмана єднємъ.
 Нєстрѣмилыдѣ стисы вє стрисє
 у тєтра у євѣта.
 Нєвѣтикалыдѣ изє Корѣвѣци
 Славни нєвѣнѣта,
 Нє спинѣвѣи ихъ Трилицѣкѣи
 Полковникѣмъ поганѣи...
 Нєтлакаладѣ матєрѣвѣнѣ
 Вѣ Крыму зь украинѣи.
 Якъ мандрувала дємѣи нѣла,
 Якъ покидалы зєпорѣзѣи

Великий дух и матица Русь.
 Взїли в собою матерь-бому.
 А бились никого не звѣли,
 И в Крымъ до Хана поехали
 На нове горе-Запорожскѣ.

Заступила горна а мара
 Та билаго хмару.
 Опанував в Запорожцель
 Новиный Матарикъ.
 Хоже позволывъ хитъ на пѣскаов
 Мовили Кошелев старты,
 Та заказывъ Запорожцель
 Церкву будувати.
 У намети поставили
 Образъ пресвѣтотъ,
 И крадвкомъ молились...

Боже мій в тобою!

Мій краю прекрасний, роскошній, багатий!
 Чого тебе не мугивъ? Якъбы розказавъ
 Трохого небудъ одного магнѣтѣ
 Историю правду; то персвѣтитъ
 Самебѣ печало монне. А Дента старого
 Колупинкомъ нашиль монна здивувать.
 И ви то те лано все кажутъ одъ бога!
 Гивисивъ пошу людей мово людей мордувать?
 А чи дто ~~убогу~~ сердешну мою украину.
 Що вона зробила? Защо вона гине?
 Защо и дити в кайданкахъ мовать?

Розказали кобзари намъ
 Про войны и квари
 Про ~~матес~~ ^{милыхъ} ~~людей~~ ^{людей} ~~и~~...
 Про лотти кары
 Що ляхи намъ завдавали
 Про все розказали.
 Щонѣ ділавъ поведеними!
 То и вони заклились!

Отнимали стегельку
 Служи недорачки.
 Оттакъ ии воеводы
 Петровы собаки
 Рвали уезды... и здалеки
 Запорозци пулы
 Дня двомилы у Глухова,
 За сирматти ревнулы.
 Дня погналы на болото
 Городе Судоватты.
 Дня плакала задитками
 Старемькойи мати.
 Дня дитогки на Орели
 Ланцо копалы
 И джк утій франквди
 Въ смичу пропадали.
 Тулы тулы Запорозци
 Въ далекого Крыму.
 Що ханас Гетманщины
 Неповинно гине.
 Тулы тулы небожаты
 Тулы ти мовчалы.
 Бо и мнѣ добре нагузными
 Мурзы завдавали.
 Морду вилысь сиромаси,
 Плакалы, и зныли
 Ватлакала матеревони
 Рлзалии свѣтими.
 Ватлакала милосерда
 Нынасе за сынонь.
 И боже залвнувснати слезы
 трекистіи слезы!
 Набивъ Петра побивъ Катта
 На наглій дорози.
 Вернулысь Запорозци,
 Принеслы о собою
 Въ Гетманщину той худовній
 Образъ пресвѣтои.
 Поставилы въ Ираващи
 Въ муравинилъ храмъ.
 Отхалъ вона и до си тлаке
 Та закозиками.

14. марта

Ще бяхъ били мы козаками
 а чини несутъ было.
 Оттамто весело жилось!
 Браталмиъ за волыими лясками,
 Пышались волыими степенями,
 Въ сиденья кохились, звали
 Мынасе лами дивотта,
 Пышались сынами митъ
 Рынами волыими... рослы,
 рослы сыни и веслыми
 Старии скоробнии лита...
 Ариъ похи именеми христема
 Прыишли Кендзи изапаиимъ
 Намъ тидай рай. и розсла
 Широке море слезе и Кривои,
 а широтъ именеми христовимъ
 замордували ростыли...

Поникли головы козали
 Мынасе стоптанеи траве.
 Украйна плаче, стогне плаче!
 За голову голова
 додолу пада. Кайта лотуче
 а кендзъ скаменниме възикомъ
 христитъ Фе дент алинуй!..

Оттакто лаше, друше, брате.
 несытии кендзи, мачкати
 Намъ поризмили, развели,
 а мидъ и доем такъ жили.
 Подай ми руку козикови
 и сердце пистсе подай!
 и знову именеми христовимъ
 разобно вите нине тидай рай.

14. муфта.

XI-5

ЧЕРНЕЦ.

У Києви наподоли
 Було колисб... и никоме
 Невернецьи щодилоб,
 Невернецьи сподиване
 Невернецьи... а в брате
 Таки суду сподиватиме
 Таки суду виглядати
 Жалм серцю задовити.

У Києви наподоли
 Братерський наша волв
 Безв домоти и безв тача
 Сама соба чужинами
 Розвернулася веселе
 Аксамитом шльхи сече,
 А одважност засталае
 И николю незвиртае.

У Києви наподоли
 Козаки гуляють.
 Ста ту воду чебром видром
 Ыни розливають.

Зоре

Люди, шички зъ шинкарками
 Зъ винами медами
 Закутили виноюаницу
 Тай тинуть корькима!
 А музики реве грисе
 Людей зъеселве.
 А нур братства те бурейство
 Мовоки выелдае.
 Нема волій шком волі.
 А тобе догодила...
 Когомъ то тамъ зъ муздыкого
 Люде обступили?

~~Ужасно
 Зорька~~

Ва първоныи штаньок акеамитныхъ
 Матнего улыццо мете
 Уде козакъ - дахъ мота! лита!
 Шо вы творите? - ма то теице
 Старый удариве въ закаблукки
 А такъ встала курьва! Отакъ!
 Та ще и приставце козакъ.

- Подорози рикъ рикъ
 Нечий суде такъ такъ.
 А жбы таки молодыци
 Посийты махъ махъ.
 Дамъ лиси закаблукать,
 Дамъ лиса закиблать,
 Останецы и передамъ.
 А вшеице ти закаблукки
 Набралиси лиска и мука!
 Дамъ лиси закаблукать
 Дамъ лиска закиблать
 Останецы и передамъ!

Ами до Мезигорького Спаси
 По танцывавъ свий.
 А занамъ и товариетво
 И ввевъ свитий Киевъ.
 До танцывавъ ами до брими
 Крикнувъ пугу! пугу!

При втайте свѣтѣи пѣвца
Товарища за мучу! —
Свѣтѣи Брѣма одижилаеь
Козаки вступили
И зновѣ Брѣма зацѣпилаеь
Навѣкъ зацѣпилаеь
Козакови. А тогѣи цей свѣтъ
По прощѣи вѣи прѣсвитѣи
Семень нашіи Запорожцевъ
Листо мѣи недобитый.

Онъ високо соице сподитѣ
Низенко, заходитѣ.
Прѣ Добѣи рѣи похѣли
Старый Чернецъ аудитѣ.
Иде Чернецъ у Выхорода
На Кіевѣ дивитѣсь
Та посидитѣ на тригори
Та своѣ пошуритѣсь.
Иде Чернецъ Дзвонкову
У прѣ вѣду питѣи,
Та гудѣи вѣи то тѣмко
Було житѣи вѣи свѣтѣи.
Иде Чернецъ у Келіи
Мѣи стѣи нѣи мѣи,
Та гудѣи мѣи свои
Мѣи молодѣи.
Бере пѣи мѣи свѣтѣи вѣи руки
Должно читѣи...
А Душко Чернецъ старый
Далеко литѣи.

И тихнѣи Божіи слова
И вѣи Келіи нынѣи вѣи Руси
Братерствѣи слави оживѣи.
А свѣтъ Божіи мѣи мѣи
Чернецѣи зазираѣи вѣи вѣи.
Музики, танци, и Бурдѣи вѣи.
Кийданѣи Брѣжковѣи тѣи... Москва,

Борис, Сидей, и Енисей...
И покатились из ошей
На рву слязги... Быв поклоны!
И плоть старому уемучий.
Свисте писаніе пятай,
Читай, читай, та слушай дзвона
А сердцеви не потураи.
Поно тебе в Рибурь водило,
Воро тебе все вихе дурило.
Присниши його и замшии
Свое Борзну и ~~и~~ Авастровичну,
Замне все, ты самъ замнешь.
И не гдадотъ шодъ ты днешь...
И старуцъ твико заридава,
Читають писаніе покинува.
Ходивъ по келии ходивъ
А потиши сивъ и замуривъ.
— Дла кого в писаніе родивъ в
Свое Украинну лавивъ? —

Доупредни забивъ зр Дуняжи
Великий дзвонъ. Сернецъ мій ветавъ,
Надивъ Клобуке, вгавъ патеруци,
Мерасметы в в Котки вгавъ...
И за Украинну лавивъ
Старуцъ сернецъ пошканди са в.

Одури и дрыго нутасма,
 Нуго нас мати нривела?
 Чи дах додра? чи то дах гна?
 Нуго мусима? кого дамама?
 И недогневиле гнупема,
 А похиде мо дула.

Стхюна мене миѣ боне милаѣ
 Дула оудитѣ наземла?
 Боданѣ ма дитѣ реполѣ,
 меде вѣтѣво нестѣвѣла,
 Шо у неволи наводимѣ
 И стѣвѣ не меде похесла.

54.
Самому трудно, а детям дитяев?
Что дитя, и что поаять?
Людей и долю проклятых
Не верят ей богу. Скажи дитя
На пути на самолетах?
И что родити в заперти?
Сквозь каждаго перекутити
То ерше потроуде. Мама нети
Нети иже ковал кувалы,
Нестакъ зилго сарту вили
Шоде перекутити. Торе наль!
Не воль иже камъ и шротамъ
Из стету безхриимъ за Ураломъ.

ХІМІЯ О.І.

Ой сѣригелка до сѣригелки
Меропого три нисенки,
Мерепого виши бого
Унеди мо погувно.

Ой плахотка кевлатотка
Дивуйтсѣ дивитотка,
Дивуйтсѣ марудки
Ванорозьки козакки.

Ой дивуйтсѣ мцуйтсѣ
А зг мцуйтсѣ вишкитсѣ,
Мо да ванк рушкитсѣ...
Оттакето козакки!

56
x $\frac{x}{6}$ 72

А. О. КОЗЯЧКОВИЧ.

Давно то дѣлалъ. Ще въ школи,
Таки въ учителѣ дѣла
Гариневко въ ряду пѣвчихъ.
Ео ѣ было широки нисоме
Таке учесе. Та и куплю
Писперу аркушъ. И зроблю
Маленьку книжечку. Хрестами
И везерушками съ квітками
Кругомъ листочки обведу.
Та и стици въ Сковароду;
Адо три царіе содари.
Та силъ соди у бурьки
Шобъ не поку въ што не побачивъ
Въстиву та плуцу.
И довелъ въ зновъ мени.
Настарисатъ въ виршамъ по ватнѣ
Мережатъ книжечки, стивити
И плакати у бурьки.
И тѣмъ же плакати. И незнати

38

Защо мене господъ карае?
Ушко мѣ мучилось болѣ,
Ушко мѣ и свѣтъ довелось,
Ушко мѣ дурнѣ и похвашишь.
А все за того пѣй така
Що вкраде маленькими удѣка
Оттакъ господъ мене карае.

Обслухайте мѣи гласъ
Мѣи брѣе казасе!
Якъ книга ѣ во неволѣ
Якъ ѣ нушу свѣтъ мѣ.
Слухий братѣ, та нушей
Своиѣ малыѣ дитокѣ,
Нашаѣ ихъ шобѣ не впаде
Змалѣку виршовати,
Кольмиѣ иже похвашишь
То ныщѣ жомѣ братѣ
Не ани собі укрутишю
И вирше и плаче
Ты хощѣ ко шо боѣ негуе
Шобѣ и ты не дадеши.
Шобѣ не довелось братѣ
И йому каратишѣ.
Якъ ѣ теперѣ у неволѣ
Караеши братѣ.

Нынае злодѣѣ позавилали
Ва недилю крадучѣ ѣ во поле.
Талѣми выйдѣ по нѣдѣ урливѣ
На стѣнѣ широкиѣ мѣѣ навѣло.
И болѣше побитѣ
Серце стѣренишю ѣ
Мѣѣ рѣдоньки надѣ водою.
Тыго усмишенишю
И по лѣнѣ голубького
Помѣдѣ сунитишю по мѣтѣ,
И ѣ мѣѣ ови вѣло
На по мѣ не волѣ,

И нагору високую
Възвосту дивнои,
И грядую укрениую
И грядетъ боюи.
И тѣмъ стѣны, и тѣмъ стѣны
Та тѣмъ не такъ,
Вуди гуди, аюи сервомн
А тѣмъ голуби
Зеленіи, мереснами
Навами ланами,
Высокими могилами
Темными мурами.

А тѣмъ бурбана, тѣмъ тѣмъ...
И вотъ бы насъ тѣмъ де могила
О давными даими говорима.
Нынае моде негима.
Оде стохонъ вѣку и донына
Ковалась оде людей пустыни,
А мы такъ и найшати.
Уже и тѣрдыни короуаи,
За того судуи и могила,
Всего паробити колма.
О доле мой! Мой Краино!
Колъ в вѣрвучъ вѣицъ пустыни?
Тѣмъ тѣмъ Крыи Бои
Тѣмъ и за тѣмъ.

И похорніе сервоме поле...
— айда в кагарни, айда в невола! —
Нынае крикне ато кадомно.
И а прокинуць. По загорои
Вѣртайсь кридучъ по каде Ураломъ
Нынае зводіи той позавалами.

Отъхъ в друие мій свѣткою
Отъ тѣ недилетку свѣткою.

А поидилое?.. Друие спитѣ!
Уже прииде нѣкъ вѣ смурдѣну хитю,
Уже приидутъ думи. Возидвотъ

На сто криль серце, и надію
 Утє що вимовить невмію...
 И все на свити проженуть.
 И стыннѣтъ ничь. Паса литами
 Вихами глуго потелуть.
 И в крови вили слѣзани
 Перизь посетлю о мову.

Меремку и дни и лити.
 Кого в де коли мовивъ?
 Кудачу вде добро зробивъ?
 Никого в свити никому в свити.
 Нынєсе помисл родивъ!
 А милаєс волѣ, милаєс силѣ,
 Та силу позички зносилѣ,
 А волѣ в востѣвѣс удрилѣ
 Та до Миколѣ заблудилѣ...
 Та и упривизь зариклѣс.

Непо то оє мильей Боже.
 Якѣ то каануть моде.
 Буде каймвѣкѣ на свити
 Воробѣтѣ и не буде.

Благиво боги шобѣ свитало,
 Шобѣ воли свитѣ сощѣ суду.
 Цвирхунѣ замовкнѣ; зору свитѣ.
 Благиво боги шобѣ амеркало,
 Во напозоримѣс ведуть
 Старош дурнѣ мршѣ тровѣтѣи.
 Шобѣ знаѣ вѣкѣ воли шару вѣтѣи
 Шобѣ знаѣ шо дурнѣ вѣдѣи свитѣ.

Минають лита молодѣи,
 Минули долѣ, а надѣи
 Въ неволи знову за свое
 Золото знову минає дѣ
 И сирѣ шало за вѣдѣи.

А може ще добро побачу?
 А може маю перечеши?
 Води Дніпровою напивою,
 На тебе дружию подивлюсь.
 И може в тихій твоїй хаті
 Я буду знов розмовляти
 За тобою дружию мій. Боже!
 Боже силі себе етих ти
 Чи се коли сподієш?
 Ти може сам згада
 Подивлюсь накрайню
 Подивлюсь на тебе.
 А якщо так буде
 Що и слези нестани,
 И благи в си в смерті...
 Так ти и україна
 И Дніпро крутоберегій
 И надія брате,
 Недаєте мені Боже
 О смерті благи ти.

16. люта.

ВЪ КАЗЕМЯТІ.

МОИМЪ СОУЗНИКАМЪ

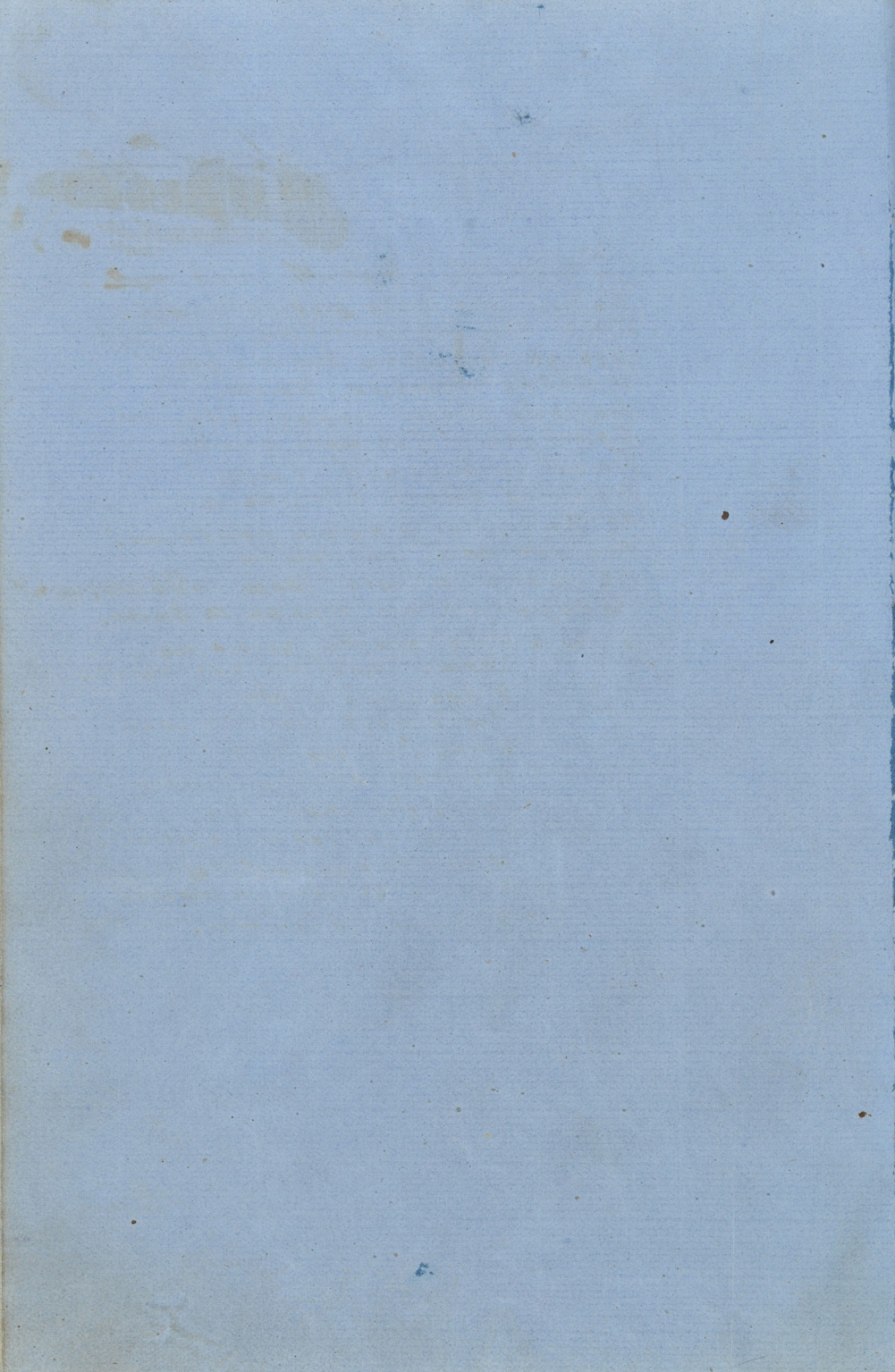
ПОСВЯЩАЮ.

ИЗДАНИЕ КЪ

ИЗДАНИЕ СОСНОВАНІЯ

ПОСВЯЩЕНІЯ

Згадайте братів моїх...
Бодіть те лихо не верталося:
Як вчирчало нам і ви
Із зарешотки висиріли.
І нові думали, коли
Нараду тину на розмову,
Колы ми зійдемо знову
На сій зубошестій землі.
Николе братів николе
За Дніпра укупі не вемо!
Розійдемося, рознесемо
Въ степы въ лисы свои не вемо,
Мо виручимъ ще трохи в волі,
А потім жити почнемо
Меня любіть як мене.
А поки те буде,
Любіть ся брати мои
Україну любіть,
І дітей безталанну
Господи поміть.
И його забудьте други
И не про кликайте.
И мене в неволи поміть
И николе згадайте.

X $\frac{VII}{62}$ - 68.

II.

Ой одна в одна
Стрѣ бильничка въ полн,
Та не дава менѣ Богъ
А мица етъ и ни доли,
Тилько дава менѣ Богъ
Крису карѣи оги
Та и ти выплакала
Во самотани дивочіи,
А ми брѣтѣи и
Ни сѣтрѣи ки не знали
Менѣ пуши ми зрѣла,
И зрѣла не кошмѣи!
Де гдѣ дружи ми пои
Де ви до брѣи лѣде?
Чак не ти в сѣти,
А дружи ми и не будѣ!

69

II.

За баиракова баирака,
А там е стана твоя могила.
Уж погину погине
Ветасе сивий погинуи.
Ветасе само урочи
Уде в стана, а и дуря
Отуви шумо стивисе.
— Навосили земли,
Твоя додолу нива
И нива то негуида.
Наде твоя тресте вна екло.
Твоя ристе вна!
И земли не прыймае.
Як запродаде ветмане
Урочи армистане,
Наде посла в погинуи.
По свои погинуи
Свои кро в погинуи
И за ризали брате.
Крови брате внимае
И отути погинуи
Умори заклан ии. —
Твоя замовке загуриве
И ни ниве погинуи,

Става на силний поим,
 На Дмитро позира въ
 Мѣсто, плахи въ гуда въ
 Сими дри мь голоци мь.
 Въ за Дмитра нур сели
 Руна гасиъ гули
 Трети тивни стивилъ.
 Тривали въ Козакъ,
~~Въ Стрипичувей Сайракъ,~~
 А могила за стогчили.

III.

Мени однаково ти буду
 Я знать въ украини ти ни.
 Ты што згадає ти забуде
 мене въ снѣгу нагушини
 однако вѣшнѣко мени.
 Въ неволи выривє моєхъ рутами,
 и неоплаканныи своїми
 въ неволи тлѣхути улюру
 и все се собою забѣру
 Мало жь слѣду не покину
 на нашіи славіи украини
 на нашіи неволи землі.
 и не помѣне бѣтѣко се сыномъ
 нескитас сынови молчѣв
 Молчѣв сыну за Украину
 його залучилъ колысѣ.
 Мени однаково ти буде
 Мой сыне молчѣтасъ ти ни.
 Та ти однаково мени
 Якъ украину вѣне моде
 приплатѣ лукави. и во осни
 ти окриденую збудѣтѣ,
 всею теоднаково мени.

IV.

Медведи матери казати
 А ты похитила, втекла,
 Шукала медоты, некойшла,
 Ма вми и шука ты перетала
 Умерла плерути. Давно
 Перуть никого де ты чулаеь,
 Собака деев. помандрубале
 И в хати вбито вкно.
 В садокху тёмному хвяти
 У деиб пасуца. а в кони
 Визуиути сави та вогни
 И не дають создали спати.
 И твй дурвиногокх аруцати
 Вариле догнлоу. Идучи
 Тесе не хвирити. и в ели
 Ставолокх плетый висеале
 Де ты купалася колме.
 У ели чуле подиле в с.
 У ели пташка неспивае
 И ио в собои зареале.
 В ару криныца зави мле с,
 Версе а у со хли поилы мле с,
 И сел а ечки де ты аодиле
 Кому хиле тёрноиле поросле.
 Д куда похитила де диле?
 До кого ты перелетале
 В а рути и земли в а рути селле
 Кого ты ридуче? до кого
 До кого рухи пуросле?

Внуче сурце твоје милитава
 Ми пошкочиши, и пошкочи
 Шоде пошкочи твој жетви...
 Благово. Боги шоде некил
 тебе до виху негбудили
 Шоде у милитава не нећали...
 Шоде боги ти не судили
 и митери не приклали.

~~Копия~~
~~Копия~~

V.

— Чого ти ходиш на могилу? —
 Насаму мати говорила.
 — Чого ти плачеш уночі? ідучи
 Чому не спиш ти уночі?
 Мої голубко зірокрила? —
 — Так мамо так. — і знов ходила
 А мати плакала ідучи.

Не сон трава на могилі
 Ра поплі прощиває,
 Що дівчина заручена
 Камінь сизає,
 І слезами полавляє
 І вєноди про ситі,
 Щоб поспати вночі дозвє вночі
 І дружині рости.
 Щоб камінь прийняв
 Поступила вночі.
 Мої таташкого приймє
 Милій у того свиті.
 Зовва йому хубє легко,
 І сина приймє,
 І буде мо ще бєтати
 Зє мильні на каміні.
 Будє мо михатє ще бєтати
 Боє вєвалити

72
Будемъ въ купоци у раницы
Нашой вить митати. —

И камна туринъ вьлаше
Вити ропустила.
И турин мита не могла
Давкина одила.
На китверитъ... Не сонъ турива
Во носи прокутитъ,
То двини и камного
Миле розмо вьлаше.
— Широки вьсоки вь
Камно мов
Неводо до сьмде сонце вь
Полива мь вь.
Широки рики-сизъ
Мде по мь вь.
Наш слово мька вь
Мде по мь вь.
Зрива мь мовт под рь мь вь
Мод рь мь вь,
Зрива мь мовт кь рь мь вь
Камно мов.
Нови мов во мь вь мь вь
Мово мь вь вь.
И вь мь мь Широки мь
Оде сонце зь мь вь.
Вранци найдутъ мь мь мь,
Мь мь мь мь мь.
Широки мь вь вь вь вь
Дити обр мь вь.
Вранци рь мь мь мь мь
Мь мь мь мь мь мь
Мде Камного Давкина
Мь мь мь мь мь мь
Мь мь мь мь мь мь
Мь мь мь мь мь мь,
Мь мь мь мь мь мь мь мь,
Мь мь мь мь мь мь мь мь,
А мь мь мь мь мь мь мь мь,
Догку вь мь мь мь мь мь,
И мь мь мь мь мь мь мь.

VI

Ой три шлюхи широкіи
 До купи зішлися,
 Матушину закружили,
 Брати розійшлися.
 Покинула стару матиць.
 Той шинку покинула,
 А той сестру, а найменшій
 Молоду дівчину.
 Посиділа стару матиць
 Три деси в полі,
 А невестка посиділа
 Їсокую тополу.
 Три ввори посадила
 Сестри придолани...
 А дівчина заручена
 Червоноу камину.
 Не прийшли мов три деси
 Тополь вихили,
 Не вихили три ввори
 Каминя зоввали.
 Не вертали оу три брати,
 Млаке стару матиць
 Млаке шинку з дитючкими
 З в не топлемій хаті.

Сестри пласе иде шукити
 Бративе накушину, ..
 А дивину заручину
 Кле дутъ въ домовину.
 Не веритица три брати
 Но свитиу блукаитъ,
 А три шле широкіи
 Термом заростаитъ.

III

Н. КОСТОМЯРОВЪ.

Веселе сонитко собановъ
 Въ вѣстмалъ димиралъ вѣмъ нѣмалъ,
 Тостейъ зѣко вѣнчннѣмъ своимъ
 Сердечннѣмъ цвѣтѣмъ кѣмъ нѣмалъ,
 И цвѣтѣмъ нѣмалъ нѣмалъ
 Рымъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ.
 И до дѣрѣнъ нѣмалъ замкннѣмъ,
 И до нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 Нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ,
 Нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 Давно нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 Монѣмъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 А нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 Нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ,
 А нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ.
 И нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ.
 Ковъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ?
 И нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ...
 И нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 Мо нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ!
 Давно нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 Корннѣмъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 И нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ...
 Мо нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ!
 Хвалннѣмъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ!
 Мо нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ
 Мо нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ нѣмалъ!

VIII

Всипи

В. А. Мухоморова

Радокъ вышневый коло житы,
Кружыи нада вышневыйи судуиъ.
Плуги тарыи и плугиши идуиъ,
Ствишотъ идури дубраиъ
А материи верейиъ идуиъ.

Рембъ верейи коло житы,
Верейиъ зиротка ветае.
Дочка верейиъ подае,
А материи шоре иучаиъ
Тако соловеико недае.

Поклила матери коло житы
Маленькия дитючка свояя!
Сама заступла коло нъ.
Заттило ве, тилъко дубраиъ
Та соловеико негатиъ.

—

Каза

Русские

IX

Рано вранцы новобригацы
 Выходили за село,
 А занимали молодими
 И дубча одно мило.
 Подидала статура мити
 Домо въ том догнати...
 И догнала, привела;
 Нарикала, говорила,
 Пожи въ землю положила.
 А сими въ стурци тшела.

Мити мити, а село
 Не перемишило.
 Тилько пустки накрии села
 Набихъ поилыише.
 Коло пустки не милыици
 Можаь какандибае.
 На сидорокъ позирие
 Въ пустку за гвдае.
 Мити брйте, не виевие
 Сорно бриви за хатте.

Непоклаше стурга моты
 Репервти в охиту.
 А колысь... Давно колысь то!
 Рушники вше ткались,
 и муштина мерзана ась
 Шовком вши викась.
 Дума вь жити, мобытмьсь,
 Ша боса а вилити!
 А до вель... ни до кого
 Вь свити пушмьльтысь.
 Сидитъ собі коло пукти,
 На вори с меркась.
 А вь вично нынась баба
 Соба выгадась.

Въ небо мѣтко, зорка и во мѣ
 Сказатъ по правду небуло.
 Ма се тѣмъ иносъ сумилъ
 Котъ нечуждоу, та кино мѣ...
 Мечертъ ме злати ти доли
 Икъ Богу зидати до вѣлоб.
 И суду иа. и вѣалъ даго
 Дурный свѣтъ прозубъ прохлѣмъ,
 Шо да вѣ дурнѣмъ одуритъ
 Въ каморѣ вѣло утѣнитъ.
 Колони сурѣ иже зидавъ,
 Шо не вѣ у крайни ѣ пово вѣитъ,
 Шо не вѣ у крайни суду митъ
 Модемъ и томоде мѣ сѣитъ.

x $\frac{4}{6a} - 13$

XIX

Коси рѣ

Понаде полемъ иде
 Не покоси клADE,
 Не покоси клADE горн.
 Стогне земль стогне море,
 Стогне та гуде.

Косирѣ у ногн
 Застригало снги.
 Тне косирѣ не спотви е
 И мѣкого не вваши е
 Догн и не про сн.

Невмалай не про сн,
 неклипне косн
 Ли то пригородѣ ли городѣ,
 Могн брнн того старнн голванѣ,
 Ус цо да сн.

Мужика и шинкарѣ
 и шроту Косирѣ.
 Приступуе стугон и ковытѣ
 клADE горали покосн
 не мина и царѣ.

И мене не мене
 Матушки и зятне
 Варшаво ткоу зада вятб.
 И прима нматю не по ставитб.
 И не по м в се.

$\frac{x}{61} - 36.$

XII

+

Чи ми ще зійдемо ч згубу?
 Чи все не вихи розіймалось?
 И слово правди и мовови
 Вр етени и дспн рознесли!
 Несий и такъ, ~~и такъ~~ Менаша мати
 А до роки по су мати.
 Мо вояк воєвода. Тодумб!
 Смирн тсех момнтел догу
 И згубу и те одина дучого.
 Своу чхрпани му модумб
 А модумб ии... По бреш и мотс
 Вр остатбвса тх мрку и мимуту
 За нею воєвода момнтб.

Москва.

1858.

магта 18.

ПОЕЗІЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
1847

ст.

- 3 Думи мої, думи мої
- 5 Княжна (поема) *24 лютого 1858*
- 21 Відьма (поема) *6 березня 1858*
- 39 Лілея *6 березня 1858*
- 42 Русалка *6 березня 1858*
- 44 Хустина *8 березня 1858, Н. Новгород*
- 47 Іржавець *14 березня 1858*
- 51 Чернець
- 55 Один у другого питаєм...
- 56 Самому чудно...
- 57 Ой стрічечка до стрічечки... *15 березня 1858*
- 58 А. О. Козачковському *16 березня 1858*
- 63 **В КАЗЕМАТІ** *18 березня 1858, Москва*
- 65 Згадайте братія моя...
- 67 I. Ой одна я, одна...
- 68 II. За байраком байрак...
- 70 III. Мені однаково...
- 71 IV. Не кидай матері...
- 73 V. Чого ти ходиш на могилу?...
- 75 VI. Ой три шляхи широкії...
- 77 VII. Н. Костомарову
- 78 VIII. Садок вишневий...
- 79 IX. Рано вранці новобранці...
- 81 X. В неволі тяжко...
- 82 XI. Косар. Понад полем іде...
- 83 XII. Чи ми ще зійдемося знову...

ПОЕЗІЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА 1847

Книга поезій Тараса Шевченка 1847 р. (перша частина «Більшої книжки»). Автограф 1858 р.

«Більша книжка складається з 19 зошитів по 12 аркушів (228) плюс 7 аркушів.

Разом 235 аркушів, оправлених у книгу (альбом).

Поезія 1847 р. — перші 42 аркуші «Більшої книжки»

Розмір 13,1 x 21,4 см

Місце зберігання:

Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (ІЛ) Київ.
ІЛ, ф. 1, № 67

Дата: 24 лютого — 18 березня 1858 р.

У Нижньому Новгороді Шевченко «...почав переписувати свою поезію для друку, писану з 1847 року до 1858 року.» (запис у щоденнику поета від 21 лютого 1858).

Як збірник не публікувалось.

1989 р. у видавництві «Наукова думка» вийшло факсимільне видання, підготовлене Євгеном Шабліовським: Тарас Шевченко. Більша книжка. Автографи поезій Шевченка 1847-1860 рр.

2014 р. Науково-освітній веб-портал «Тарас Шевченко» kobzar.ua/site/main

представив цифрові копії більшості автографів поета з високою роздільною здатністю.

Однак, можливості зберегти зображення у прийнятному для користуваччів форматі портал не надає

Джерело: <http://kobzar.ua/item/show/3273>

Публікацію підготував **КОЗАК НЕКАДА**

